

BANII INSTANTELOR TREBUIE LUATI DE LA MJ – Proiectul de candidatura la CSM al judecătoarei Adina Lupea de la CA Cluj: trecerea bugetului instantelor de la MJ la ICCJ sau CSM, o mai buna separare a carierelor, unificarea practicii disciplinare a CSM, flexibilizarea programului judecatorilor, pastrarea unor sedinte de judecata pentru viitorii membri ai CSM, infiintarea posturilor de asistenti de judecator pentru degrevarea magistratilor si sporirea posturilor de grefieri

Lumea Justitiei prezinta in premiera proiectul de candidatura al judecatoarei **Adina Daria Lupea (foto)** de la **Curtea de Apel Cluj** la Consiliul Superior al Magistraturii.

Principala propunere a magistratului se refera la preluarea bugetului instantelor de la Ministerul Justitiei si trecerea lui la Inalta Curte de Casatie si Justitie sau la CSM. Astfel, se va elimina riscul presiunilor politice, subliniaza Lupea, care da ca exemplu numeroasele cazuri in care MJ refuza sa puna in aplicare hotarari judecatoresti definitive privind drepturile salariale ale judecatorilor si procurorilor, ministerul pretextand ca nu mai are bani in conturi.

In al doilea rand, Lupea are in vedere rezolvarea unei probleme cronice a sistemului judiciar – si anume: supraincercarea instantelor. Astfel, Adina Lupea propune pe de o parte mentinerea unui obicei impus de catre pandemie (si anume: flexibilizarea programului in instante), iar pe de alta parte cresterea rolului personalului auxiliar: o data prin sporirea posturilor de grefieri, iar a doua oara prin infiintarea asistentilor de judecator, care sa preia din atributiile birocratice (procedurale) ale magistratilor. Atentie: este vorba despre un asistent cu rol mai extins decat cel al asistentului judiciar, prezent deja in instantele de dreptul muncii.

Demna de mentionat este si propunerea Adinei Lupea ca judecatorii CSM sa nu rupa total legatura cu instantele, ci sa continue a intra in unele sedinte (evident: mult mai putine decat cele ale colegilor de scaun).

Nu in ultimul rand, judecatoarea Adina Lupea pledeaza pentru continuarea reformei legislative (inclusiv printr-o mai buna separare a carierelor intre judecatori si procurori) si pentru unificarea practicii disciplinare in CSM – nu atat la nivelul Sectiei pentru procurori in materie disciplinara (unde aproape toate hotararile sunt pronuntate in unanimitate), cat la nivelul Sectiei de judecatori, unde exista o vizibila fragmentare a voturilor. Ei bine, pentru unificarea practicii sunt necesare atat discutii cu judecatori de la Inalta Curte de Casatie si Justitie (instanta de recurs in dosarele disciplinare), cat si o mai buna comunicare cu inspectia Judiciara, puncteaza Lupea.

Iata textul integral al proiectului de candidatura al judecatoarei Adina Lupea:

„Proiect privind obiectivele principale in cazul alegerii ca membru al Consiliului Superior al Magistraturii

„In loc de prefata...”

Inainte de a atinge principalele probleme care, in opinia mea, trebuie abordate de orice coleg care accede la aceasta inalta demnitate, va marturisesc ca nu ma caracterizeaza un limbaj de lemn. Nu voi putea vorbi niciodata in termeni precum „eroic”, „cele mai inalte nazuinte”, „sistemul judiciar trebuie sa ajunga pe cele mai inalte culmi” etc.

Din partea mea, adresarea vine din inima, am fost toata viata mea judecator „de scaun”, nu am avut niciodata functii de conducere si dorinta mea cea mai mare este sa reprezint in Consiliu judecatorii aflati in functie de executie, cei care au facut categoric un pionierat si au dobandit o vocatie din munca lor, desfasurata in cele mai multe cazuri, in ultimii ani, in conditii total improprii.

Scopul meu este sa ajung sa cunosc si, mai ales, sa pot rezolva nevoile sistemului din chiar „miezul” lui (avand in vedere concretetea nevoilor cu care ne confruntam zi de zi, in munca noastra), nu neaparat sa ma adresez presedintilor de instante, care, desigur, au rolul lor, insa dincolo de activitatea de manageriat al unei instante, se afla activitatea judecatorilor aflati in functii de executie.

In mod cert, in activitatea mea, daca imi veti acorda votul domniilor voastre, voi tine permanent legatura cu toti presedintii de curti de apel, in scopul de a afla problemele, dar si solutiile care se vor impune, pentru ca este aproape imposibil sa anticipati ce vremuri vin si la ce provocari vom mai fi supusi.

In calitate de membru CSM, ca reprezentant al curtilor de apel, voi colabora cu colegii mei, reprezentanti ai judecatoriilor si tribunalelor, voi fi deschisa oricaror abordari din partea domniilor lor, deoarece rolul de membru al Consiliului Superior al Magistraturii implica preocuparea si nevoia de a raspunde intrebarelor si nevoilor tuturor colegilor nostri, pentru ca niciodata un membru CSM nu trebuie sa uite ca acest organism este garantul independentei justitiei. Al justitiei, in ansamblul ei.

Nu voi incepe prezentarea obiectivelor mele aratand cine sunt. Sunt Adina Daria Lupea, Curriculum vitae il gasiti in documentele atasate candidaturii, insa cu siguranta ma cunoasteti cei mai multi dintre dumneavoastra, pentru ca am fost in ultimii ani o prezenta constanta in viata publica judiciara, indiferent de riscurile la care m-am expus.

Mi-am asumat obiceiul de a fi sincera si cat se poate de corecta, de a imi respecta valorile de viata, principiile, crezurile, chiar daca stiam de multe ori ca nu voi fi aplaudata sau nu voi avea sustinerea intregului corp profesional. De altfel, mi s-ar parea chiar periculos sa traiesc intr-o larga unanimitate, pentru ca doar din diversitate se nasc idei, doar revolutiile – inclusiv de idei – au schimbat lumea in bine.

Din anul 2005 pana in anul 2014, am facut parte, succesiv, din doua asociatii profesionale renumite (initial AMR – filiala Cluj – si apoi UNJR) si am incercat, din aceasta postura si in cadrul acestora, sa imi aduc cel mai bun aport cu putinta la imbunatatirea activitatii sistemului judiciar in ansamblul sau. Uneori am fost naiva, alteori vizionara, insa niciun moment nu mi-am dorit altceva decat binele sistemului in care activez de aproape 24 de ani.

Din anul 2014, pentru ca am simtit, poate bine sau poate gresit, ca unele idei ale mele nu se mai suprapun si/sau nu mai interfereaza cu cele ale asociatiilor profesionale in cadrul carora activam, am ajuns sa ma desprind de orice forma de asociere profesionala si sa iau totul „pe cont propriu”.

Am ramas insa cu experienta acelor ani, cu idei si cu proiecte comune in minte, am ramas prietena cu multi dintre colegii din aceste asociatii, insa am ales sa ma exprim public strict in nume propriu.

Insa acum nu este vorba despre mine, ci despre ceea ce eu cred ca am de facut de acum inainte in 6 ani in calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii – desigur: numai cu sprijinul dumneavoastra.

Sa trecem la fapte!

Principalele obiective pe care mi le fixez sunt cele care vizeaza separarea cat mai categorica a carierelor, din perspectiva statutului si organizarii si, corelativ, intarirea rolului puterii judecatoresti prin adoptarea unor legi separate de organizare pentru judecatori si procurori si legi separate pentru statutul acestora.

De asemenea, imi propun intarirea mecanismului de consultare a judecatorilor de catre Consiliul Superior al Magistraturii in ceea ce priveste avizarea actelor normative.

Voi milita pentru obligatia membrilor CSM de a consulta periodic alegatorii si voi propune solutii pentru degrevarea judecatorilor.

Un alt punct principal este cel care se refera la cariera magistratilor, cu referire la promovari, pensionari, salarizare, fixarea unor calendare anuale pentru examenele care vizeaza promovarea in functii de executie (fie efectiva, fie pe loc), precum si cel privind programul flexibil al magistratilor.

1. Ce a facut actualul CSM si ce putem schimba?

Primordial, si oricat am incerca sa minimalizam problema, este cat se poate de limpede ca in pofida unor angajamente asumate public de unii dintre membrii CSM la momentul alegerii lor in acest for, acestia nu s-au dovedit capabili sa gestioneze situatiile pe care le imputau fostilor membri CSM la momentul cand au candidat pentru aceasta functie.

Orgoliile nejustificate, care au functionat uneori in defavoarea magistratilor, pozitiile publice contradictorii exprimate vocal sau prin vot, ideea de creare a unui pol de putere (sau a mai multora) au facut din actualul CSM o copie si mai nereusita a celui anterior, dovedind de multe ori, din pacate, ca nu au nimic in comun cu sobrietatea, cu responsabilitatea cu care noi i-am investit, ajungand sa se manifeste cel putin la fel, daca nu chiar mai rau, decat cei pe care, anterior, i-au criticat. Am ajuns astfel sa spunem ca exista intotdeauna mai rau decat credeam ca se poate si sa ne intrebam intre noi: „Oare se poate si mai rau?”

Anii care urmeaza vor fi, in mod obligatoriu, ani ai unei reasezari pe coordonate firesti a sistemului pe care pretindem ca il reprezentam, ai redobandirii credibilitatii Consiliului si a magistraturii in ansamblul ei, nu numai intre noi, ci si in societate. Pentru aceasta, trebuie sa invatam cu totii din experientele de pana acum, sa continuam ceea ce este s-a dovedit a fi benefic, pentru ca nu totul a fost distructiv, si sa reglam, impreuna, ceea ce este de reglat.

In acelasi timp, este importanta mentinerea si conservarea progreselor pe care le-a cunoscut magistratura, din perspectiva statutului si organizarii si a separarii cat mai categorice a carierelor, chiar daca actuala Constitutie consfiinteste un consiliu format din judecatori si procurori.

In acest sens, activitatea Consiliului trebuie sa fie caracterizata de profesionalism, previzibilitate si o abordare constanta a problemelor, pentru a putea aduce la indeplinire proiectele care ar trebui sa genereze o reala imbunatatire a activitatii magistratilor, pentru ca acestia sa indeplineasca un act de justitie de calitate, in beneficiul intregii societati.

Din aceasta perspectiva si ca element de noutate, consider ca din istoria celorlalte Consilii a lipsit, in mod nepermis, obligatia membrilor CSM de a consulta alegatorii, dupa alegerea in acest for, cu privire la masurile si deciziile luate de acestia.

Membrii CSM, odata alesi, au pierdut, voit sau nu, contactul cu colegii lor din instante si, odata cu trecerea timpului, s-au distantat de noi si au devenit incapabili sa inteleaga nevoile sistemului judiciar, uitand ca sunt reprezentantii nostri si ca au ajuns acolo prin votul si increderea noastra.

Ca atare, apreciez ca este necesara modificarea Regulamentului de functionare a Consiliului Superior al Magistraturii, in sensul ca trebuie reglementate si stabilite periodic intalniri cu alegatorii, cel putin semestrial, sens in care reprezentantii tuturor instantelor sa isi fixeze, la debut de an, un calendar in care sa prevada intalniri cu colegii din instante, in functie de fiecare grad de jurisdictie.

La nivelul curtilor de apel, avand in vedere ca prin lege avem cel mai mare numar de reprezentanti – trei –, propunerea mea este sa ne organizam pe criterii teritoriale, in functie de competenta functionala, astfel incat, aleatoriu, sa ne intalnim periodic cu cate cinci din cele 15 Curti de Apel (plus Curtea Militara de Apel) o data la 6 luni, pentru a deveni o veritabila „curea de transmisie” intre dumneavoastra, cei care ne-ati investit cu incredere, si Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

Numai in acest fel vom putea pastra contactul cu domniile voastre, vom intelege problemele care, in mod cert, vor aparea de-a lungul a sase ani de mandat si numai asa vom putea pretinde, in fata tuturor, ca va reprezentam.

In acest punct, voi aduce in discutie o problema care mi-a fost semnalata de catre colegii mei din cadrul curtii de apel – si anume: aceea a activitatii permanente in cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a membrilor alesi, in acest sens fiind necesara modificarea prevederilor art. 54 alin. 2 din Legea 317/2004, care in prezent statueaza ca este incompatibila calitatea de membru CSM cu cea de judecator sau procuror.

Exercit de suficient de mult timp aceasta profesie incat sa fi fost contemporana cu vremea Consiliului din 2004-2010, cand membrii CSM mai aveau activitate in instante. Cunososc faptul ca mentinerea in activitate a domniilor lor (si nu ma refer aici neaparat la cei cu functii de conducere) in cadrul instantei care i-a ales era benefica, in sensul ca, inevitabil, aveau un contact cu noi, intrau in sedinte de judecata, chiar partial degrevati, insa nu treceau 6 ani in care sa uite cum se judeca un dosar, ce provocari se ivesc, cum a evoluat practica judiciara, cum se schimba in functie de deciziile CCR sau ale ICCJ, cum se modifica cazuistica – adica, intr-un cuvant, nu pierdeau „pulsul” instantei.

In ultimele doua Consilii, acest liant, aceasta legatura, acest contact, toate s-au pierdut.

Ultimele doua Consilii au „pacatuit” prin faptul ca si-au uitat alegatorii, s-au desprins de nevoile lor, si-au construit un „turn de fildes” din care, uneori pe baza unor orgolii individuale, si-au asumat rolul de „Demiurghi” si s-au desprins de rolul lor fundamental, acela de a ne reprezenta si de a fi garantul independentei justitiei.

2. Cariera magistratilor

2.a Promovari, pensionari, solutii

Lipsa acuta de personal si valul de pensionari care au lovit sistemul in ultimii doi ani par la acest moment probleme pe care nimeni nu vrea sa le infrunte si nici sa le recunoasca.

Nimeni din forurile decizionale nu pare sa isi asume acest esec, desi suntem toti constienti ca lipsa de implicare a factorilor decidenti a facut sa stagneze in Parlament legea privind recrutarea si promovarea magistratilor in functii de executie vreme de peste doi ani, timp in care absolut nimeni nu s-a gandit ca, in contextul acestei lipse, instantele si parchetele raman literalmente goale, referindu-ma aici primordial la tribunale si curti de apel.

Eu nu ma implic in aceasta chestiune acum pentru a gasi vinovatii, pentru ca aceasta chestiune este deja tardiva si nu ne ajuta cu nimic. Eu ma implic pentru a gasi solutii.

Anul 2019 a fost primul an din istoria recenta de cand nu au mai fost organizate concursuri de admitere in magistratura, ca urmare a unor decizii de neconstitutionalitate, neurmata de punerea in acord a legii cu Constitutia.

In acest context, consider ca viitorul Consiliu trebuie sa isi asume calendare anuale pentru examenele care vizeaza promovarea in functii de executie (fie efectiva, fie pe loc), pentru a exista o predictibilitate a gradului de ocupare a posturilor la instantele superioare.

Oprirea temporara a recrutarii si promovarii, reluate abia de curand, in conditiile in care pensionarile au continuat in ritm accelerat, existenta unui numar de dosare impresionant pe rolul instantelor si cresterea acestuia in ritm accentuat, chiar in contextul pandemiei (cu o usoara stagnare in 2020), si-au pus inevitabil amprenta asupra dimensiunii resurselor umane pe termen scurt si mediu, cu consecinte negative asupra calitatii actului de justitie, a duratei termenelor de solutionare si redactare, toate acestea in lipsa unor masuri de remediere prompte si echilibrate.

In acelasi context, am constatat, vorbind si cu colegii din teritoriu, ca exista o lipsa crasa de personal si un dezinteres total de a se ocupa posturi in instante mai putin atractive, corelativ cu fluctuatia de personal, acestea fiind sufocate de numarul de dosare, in timp ce multe dintre judecatorii au o incarcatura semnificativ mai mica decat media pe tara.

In fata pensionarilor masive la nivelul tribunalelor si al curtilor de apel, a „depopularii” instantelor si a lipsei unei baze solide de recrutare, apreciez ca trebuie regandite strategiile pe termen scurt si mediu (chiar daca pentru asta ar fi necesare modificari legislative), deoarece este limpede ca premisele avute in vedere, la momentul modificarilor legilor justitiei in anii precedenti, s-au schimbat radical.

Trebuie, asadar, regandita vechimea necesara pentru promovare la instanta superioara: ori prin reincluderea recunoasterii vechimii de auditor de justitie, ori prin modificarea dispozitiilor art. 44 alin. (2) din Legea 303/2004, astfel incat, la calcularea vechimii prevazute la alin. (1), sa se ia in considerare nu numai perioada in care judecatorul sau procurorul a fost avocat, cat si aceea cat a exercitat o alta profesie juridica (consilier juridic, politist etc.) – evident: cu respectarea principiului de a nu eluda promovarea in gradul imediat urmator de jurisdictie.

Consiliul poate sesiza ministrul justitiei cu privire la necesitatea initierii sau modificarii unor acte

normative in domeniul justitiei si, intrucat ministrul justitiei este membru de drept al acestuia, revine membrilor consiliului obligatia de a actiona cu persuasiune pe langa acesta pentru modificarea unor acte normative in sensul celor solicitate de magistrati.

Este necesar ca viitorul consiliu sa se gandesca la solutii viabile si imediate pentru a incuraja magistratii sa ramana in sistem, iar una dintre acestea trebuie sa recunoastem ca o reprezinta si salarizarea adecvata.

Asa cum am mentionat mai sus, principalele probleme le reprezinta acum pensionarile masive din sistem, urmate de reducerea drastica a numarului de judecatori la nivelul tuturor instantelor, mai putin ICCJ, precum si gradul mic de ocupare a posturilor la judecatoriile mai putin atractive.

In contextul acestei lipse de personal, este evident ca un numar mai mic de judecatori este chemat sa gestioneze stocurile de dosare – atat cele de pe rol, cat si cele redistribuite in urma desfiintarii unor complete. In concret, acest lucru se traduce prin cresterea semnificativa a numarului de dosare pe fiecare judecator si complet, printr-un efort si mai mare, prin asigurarea serviciului de permanenta mai des si, corelativ, prin supraincercarea rolului celor ramasi in functie.

In fapt, fie ca recunoastem sau nu, este vorba de o munca suplimentara considerabila care trebuie remunerata pe masura.

In toate aceste situatii, care vor fi analizate in cele ce urmeaza, apreciez ca se va impune un dialog constant al membrilor CSM cu presedintele curtii de apel, care, in urma consultarii instantelor arondate, vor aduce un plus de argumente si vor reprezenta un sprijin permanent, insa o reala optimizare pe termen lung, stabila din perspectiva schemelor de personal, nu se poate realiza fara o reala strategie de resurse umane.

In concret, in instantele unde astfel de probleme devin stringente (eu avand in acest moment exemplul sectiei in care activez, unde in decurs de patru luni, o treime din colegi a parasit instanta, dar fiind constienta si de situatia altor curti si tribunale, la nivel de sectii), apreciez ca ar trebui facuta o statistica, cel putin semestriala, iar in situatia in care se constata astfel de dezechilibre (depasirea semnificativa a incarcaturii medii pe tara pe judecator), sa se gaseasca o solutie pentru remunerarea acestei munci suplimentare, cu un procent net cuprins intre 5 si 20%, aceasta netrebuind sa fie o problema, cata vreme posturile neocupate sunt in continuare bugetate.

Aceasta situatie va necesita desigur o analiza periodica a incarcaturii pe scheme, insa poate fi in acelasi timp si o motivatie pentru judecatorii stagiari de a se orienta si spre acele instante, mai putin atractive, despre care vorbeam anterior.

Ramanand la problema incarcaturii, consider ca, avand si sprijinul presedintilor curtii de apel, ar fi necesara o analiza periodica a acesteia la nivelul fiecarei curti, urmata de o redistribuire a posturilor bugetate in functie de necesitati, redistribuire a posturilor neocupate catre instantele unde acestea sunt chiar necesare si unde pot fi in mod real folosite.

In acest sens, apreciez ca aceste lucruri se pot realiza fara implicarea Ministerului Justitiei, care are rolul, in esenta, doar de a finanta aceste posturi, urmand ca acest lucru sa poata fi realizat doar cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

2.a.1 Programul flexibil al magistratilor

Instituit ca un deziderat in proiectele anterioare, acesta a devenit o normalitate, ironic, odata cu perioada de pandemie, care ne-a impus tuturor o prezenta fizica mai redusa la locul de munca, munca de la domiciliu, convocarea sedintelor in mediul on-line, fixarea pe ore a dosarelor in sedintele de judecata si altele.

Chiar daca, aparent, am depasit perioada pandemiei, consider important ca, in continuare, programul de lucru sa fie unul flexibil, program care sa ne permita sa lucram in intervalul de timp considerat optim de fiecare dintre noi, astfel incat sa fim mai eficienti.

In acest sens, consider ca este rolul viitorului Consiliu de a reglementa in mod clar, prin regulament, programul de munca flexibil pentru judecatori, cu stabilirea exacta a conditiilor cand prezenta la serviciu este obligatorie, inclusiv programarea sedintelor de judecata, respectiv a zilelor in care acestea se vor desfasura, precum si a modului in care judecatorii de pe lista de permanenta trebuie sa fie la serviciu in timp util pentru solutionarea incidentelor ce implica prezenta lor.

Desi cu o multitudine de neajunsuri si limitari, perioada pandemiei ne-a obligat, paradoxal, sa adoptam un stil de munca mult mai riguros, insa convenabil atat pentru noi, cat si pentru avocati si justitiabili.

Pledez asadar in continuare pentru mentinerea sistemului actual de fixare a dosarelor pe intervale orare estimative, evitand aglomeratiile inutile in salile de judecata, aceasta si ca un semn de respect pentru colegii avocati care de regula au si alte cauze, la alte instante, in aceeasi zi. Sistemul s-a dovedit a fi viabil, iar opinia mea este ca trebuie mentinut in aceeasi forma, deoarece s-a demonstrat ca este o solutie care a avut rolul de a creste respectul pentru sistemul judiciar in ochii justitiabililor.

2.b Salarizare si pensii

Un subiect sensibil este si va ramane problema salariilor si pensiilor magistratilor, iar Consiliul Superior al Magistraturii trebuie sa apere aceste componente si sa combata orice tentativa de afectare a acestora, pledand pentru mentinerea actualelor garantii, fara pierderi pentru sistemul de justitie pe acest palier.

Statutul judecatorilor trebuie sustinut inclusiv pe coordonatele sigurantei, certitudinii si previzibilitatii financiare, iar mentinerea unui nivel adecvat al salariilor si pensiilor magistratilor se impune atat pentru respectarea statutului profesional, cat si pentru asigurarea unui nivel decent de trai, aceasta in conditiile in care judecatorii nu pot indeplini nicio alta functie publica sau privata pe durata mandatului lor, in afara celei didactice din invatamantul superior.

De peste 10 ani, plata esalonata a drepturilor salariale, recunoscute prin hotarari judecatoresti, uneori si prin acte administrative (ordine emise de ordonatorii de credite), a condus la generarea unei practici neunitare, diferentele dintre persoanele aflate in aceeasi situatie, care isi desfasoara activitatea in aceleasi conditii, fiind adancite.

Legiuitorul a nesocotit in mod repetat principiile de baza consacrate de dreptul muncii, in sensul negarantarii de venituri egale la munca egala, si a consacrat discriminarea, supunand asumat unui tratament juridic diferit magistratii aflati in situatii profesionale identice.

Astfel, au fost pusi in situatii de inferioritate aceia care nu au obtinut hotarari judecatoresti prin intermediul carora ordonatorii principali de credite au fost obligati sa le recunoasca drepturile salariale comparativ cu magistratii care detineau astfel de hotarari, si carora li s-au emis ordine de salarizare si de incadrare, in conditiile in care desfasurau aceeasi activitate precum cei dintai.

In materie de salarizare, mai multe decizii ale Curtii Constitutionale, dar si ale Inaltei Curti de Casatie si Justitie au statuat obligatoriu asupra faptului ca nivelul maxim al salariului de baza / indemnizatiei de incadrare trebuie sa se stabileasca prin raportare la intreaga categorie profesionala, respectiv familie ocupationala, indiferent de institutia sau autoritatea publica, tinand cont si de hotararile judecatoresti pronuntate, existente in acest sens, astfel ca valoarea de referinta sectoriala trebuie sa fie unica pentru intreaga familie ocupationala – in situatia de fata: familia ocupationala „Justitie”.

Si in ceea ce priveste pensia de serviciu, voit numita in public “pensie speciala”, eforturile noului CSM trebuie sa fie orientate inspre prezervarea acesteia, cel putin la nivelul actual, magistratii cu vocatie de pensionare traind mereu sub spectrul unei incertitudini in aceasta privinta.

Din aceasta perspectiva, trebuie din start dezavuata orice initiativa care ar fi de natura a diminua, in orice mod, acest drept obtinut dupa ani grei de munca, in reforme interminabile, cu sacrificiile vietilor noastre personale si cu interdictii pe masura.

Remunerarea activitatii judecatorilor este, in cea mai mare parte, inferioara functiilor de demnitate publica ale celorlalte puteri in stat, fiind nevoiti de-a lungul ultimelor decenii sa apelam la instantele de judecata pentru recunoasterea drepturilor noastre salariale si am ajuns, chiar in conditiile in care avem titluri executorii, sa ni se refuze in mod constant onorarea acestora de catre debitorul Ministerul Justitiei, sub tot felul de pretexte si interpretari unilaterale.

In ciuda semnalelor trase inca din cursul anului 2005 de catre judecatori si a hotararilor judecatoresti in materie, persista si in acest moment discrepanta vadita intre salarizarea judecatorilor si a procurorilor, indeosebi a celor din DIICOT si DNA.

Indiferent de culoarea politica a celor care s-au perindat de-a lungul acestor ani in Parlament si Guvern, aceste inechitati nu au fost nici pana in ziua de astazi remediate, ca si cum am fi meritat si meritam sa fim

mentinuti intr-un con de inferioritate fata de procurorii ale caror cauze le solutionam, incepand chiar din faza de urmarire penala.

Chiar daca formatia mea este de judecator penalist si am resimtit ani de zile in mod direct aceasta crasa inechitate, gandul meu se indreapta si spre colegii din materiile non-penale, pentru ca este de neacceptat ca un judecator sa fie salarizat diferentiat in functie de materia in care judeca si, mai ales, fata de un procuror, indiferent carei structuri ar apartine acesta.

Cel mai recent exemplu este ultimul ordin de salarizare emis de MJ ca urmare a sentintelor civile cu privire la acordarea VRS in suma de 605 lei, prin care s-a incercat o reparatie tardiva, dar nu integrala, a acestor diferente salariale, problematica salarizarii diferite fiind inca departe de a fi transata.

In faza de executare silita a drepturilor salariale restante, judecatorii s-au izbit de o realitate socanta – in sensul ca toate conturile bancare cu destinatia de drepturi salariale restante din hotarari judecatoresti si alte titluri (de aceeasi natura) ale Ministerului Justitiei sunt goale de ani buni de zile, nicio poprire neavand rezultat.

Situatia in care ne aflam cu totii este total straina colegilor nostri procurori sau chiar colegilor judecatori care isi desfasoara activitatea in cadrul CSM sau ICCJ, deoarece atat acestea din urma, cat si Ministerul Public sunt ordonatori principali de credite si isi gestioneaza bugetul autonom.

Exemplele de mai sus nu sunt unele izolate in ceea ce priveste tratamentul inechitabil si discriminatoriu care le este aplicat judecatorilor, cu un veritabil potential de afectare a independentei lor in componenta financiara, ceea ce ne conduce implicit la abordarea unei teme care treneaza de ani de zile – si anume: cea mai urgenta chestiune, a gestionarii bugetelor instantelor prin noi insine.

2 b.1 Preluarea bugetului instantelor de la Ministerul Justitiei de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie sau de catre Consiliul Superior al Magistraturii

Inca din cursul anului 2009, magistratii, prin intermediul asociatiilor profesionale, au cerut in mod constant ca administrarea bugetului instantelor sa revina Inaltei Curti de Casatie si Justitie, ca o garantie a asigurarii independentei efective a sistemului judiciar.

Fiecare dintre cele doua Consilii ale Magistraturii anterioare si-a fixat ca un obiectiv principal acest lucru (atat ca tel si deziderat comun, cat si individual, prin proiectele de candidatura), fara ca in concret sa se fi realizat ceva.

Cert este ca, intr-o forma sau alta, trebuie renuntat la centralismul prezent, urmand a fi largita autonomia bugetara a tribunalelor si a curtilor de apel.

In cursul anul 2021, s-a depus la Senatul Romaniei un proiect din partea Consiliului Economic si Social care viza trecerea bugetului instantelor de la Ministerul Justitiei la Inalta Curte de Casatie si Justitie, inasa si aceasta initiativa a ramas la stadiul de proiect.

Mentinerea unui control financiar din partea executivului, prin pastrarea bugetului instantelor la Ministerul Justitiei (mai putin cel al Inaltei Curti de Casatie si Justitie si al Consiliului Superior al Magistraturii) conduce la o afectare a independentei puterii judecatoresti, fiind subminate fundamentele unei societati democratice guvernate de principiile statului de drept.

Am increderea si speranta ca viitorul CSM va reusi sa rezolve intr-un fel sau altul aceasta chestiune, cu atat mai mult cu cat observam cu totii cat de dependenti suntem, in componenta financiara, de Ministerul Justitiei si, implicit, de oricare factor politic care se succede la putere.

2.c Raspunderea disciplinara. Relatia cu inspectia Judiciara

Consiliul Superior al Magistraturii, avand rolul constitutional de garant al independentei judecatorului, are obligatia de a fi un tampon intre judecator si presiunile ce se exercita asupra acestuia din afara sistemului judiciar (presa, politic), iar uneori si din interiorul acestuia (Inspectia Judiciara).

Incep prin a spune ca un sistem judiciar sanatos nu poate functiona, pe langa garantiile de independenta, fara raspunderea reala a magistratilor, dar trebuie remarcat ca in ultimii ani s-a constatat o crestere semnificativa a actiunilor disciplinare care ajung pe rolul celor doua sectii ale Consiliului Superior al Magistraturii. In acelasi timp, a crescut semnificativ si numarul sesizarilor din oficiu, intemeiate sau nu,

precum si numarul dosarelor / actiunilor disciplinare solutionate prin clasare, aspect care este de natura a ne ingrijora.

Daca in ceea ce priveste situatia colegilor procurori, marea parte a actiunilor disciplinare au fost respinse ca urmare a admiterii exceptiei nulitatii absolute a rezolutiei de exercitare a actiunii disciplinare (situatie care si-a gasit recent rezolvarea prin Decizia nr. 15 pronuntata in dosarul nr. 2990/1/2021 la data de 14 martie 2022 prin care s-a admis sesizarea formulata de Inalta Curte de Casatie si Justitie – Sectia de contencios administrativ si fiscal, prin Incheierea din 24 noiembrie 2021, pronuntata in Dosarul nr. 391/39/2021, privind pronuntarea unei hotarari prealabile si, in consecinta, s-a stabilit ca: „Dispozitiile art. II din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 77/2018 pentru completarea art. 67 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, nu sunt de natura sa confere Guvernului o competenta directa de numire in aceste functii si sa dea nastere unor indoieli legitime cu privire la utilizarea prerogativelor si a functiilor Inspectiei Judiciare ca instrument de presiune asupra activitatii judecatorilor si a procurorilor sau de control politic al acestei activitati”), **in ceea ce priveste situatia noastra, a judecatorilor, aceasta exceptie a fost in mod constant considerata ca fiind nefondata (opinie care acum isi are consacrarile si printr-o hotarare prealabila a ICCJ).**

Prin urmare, in ultimii ani s-a putut constata existenta unui procent crescut de admitere a actiunilor disciplinare exercitate fata de judecatori, unele soldate cu sanctiuni extrem de severe, mergand de la diminuarea salariului, retrogradarea profesionala, suspendarea din functie pana chiar la excluderea din magistratura.

Multe din aceste sanctiuni au fost modificate sau chiar desfiintate de catre Completul de 5 judecatori al ICCJ, insa ingrijorarea pentru sanctionarea prea drastica si prea frecventa a magistratilor judecatori ramane si constituie pentru noi un motiv de presiune in plus, fie ca spunem acest lucru cu voce tare sau doar il gandim.

Apreciez ca abordarea acestor chestiuni in cadrul Sectiei de judecatori in materie disciplinara din CSM trebuie schimbata cel putin din doua perspective:

i) trebuie acordata o atentie sporita cazurilor in care se dispune suspendarea judecatorului din functie pana la solutionarea actiunii disciplinare, cu atat mai mult cu cat au fost cazuri in care aceasta masura a fost dispusa chiar anterior inceperii cercetarii disciplinare de catre inspector. Masura suspendarii din functie in aceasta procedura comporta serioase discutii din perspectiva atat a respectarii prezumtii de nevinovatie, cat si din perspectiva apararii statutului magistratului, care pe perioada suspendarii (in lipsa reglementarii unui interval de timp rezonabil al duratei acestei masuri) este lipsit de orice sursa de venit. Ca atare, pentru a se ajunge la o astfel de solutie, apreciez ca indicatiile din actiunea / sesizarea disciplinara trebuie sa releve o gravitate extrem de serioasa a faptelor imputate, care in mod cert trebuie apreciata de la caz la caz.

ii) Cazuistica recenta in domeniul solutiilor adoptate in actiunile disciplinare demonstreaza inexistenta unei practici unitare intre membrii Sectiei, existand numeroase solutii adoptate cu majoritate, nu numai in ceea ce priveste exceptiile invocate, cat si in ceea ce priveste solutiile pe fondul actiunii disciplinare. S-a ajuns astfel la hotarari care contin opinii si solutii diametral opuse, in sensul ca se poate intalni in aceeasi hotarare o optiune majoritara pentru o solutie extrem de severa, una intermediara pentru aplicarea unei sanctiuni mai blande si inca una pentru respingerea in integralitate a actiunii disciplinare.

In contextul in care practica judiciara unitara la nivelul instantelor a fost si ramane un deziderat, pe care noi toti judecatorii il urmarim, prin organizarea periodica a sedintelor de invatamant profesional special convocate in acest sens, cel putin trimestrial, este firesc sa pretindem si membrilor Consiliului adoptarea unor conduite previzibile in materia sanctiunilor disciplinare.

Consider ca in cel mai inalt for al nostru orgoliile si antipatiile personale trebuie lasate definitiv deoparte (ca sa citez un fost presedinte, chemat sa solutioneze un conflict intre unii judecatori ai instantei sale: “Nu suntem aici – la serviciu – ca sa ne iubim, ci ca sa cautam solutii”), iar hotararile atat de sensibile cum sunt cele in materia raspunderii noastre disciplinare trebuie sa aiba o abordare si o solutionare cat mai unitare.

Cu astfel de solutii in materie disciplinara, in care exista minim 3 pana la 6-7 opinii minoritare, opinie diferita, divergenta sau opinie concordanta, inclusiv pe exceptii, niciun Consiliu nu va dobandi credibilitate, singurul rezultat vizibil fiind acela ca nu sunt capabili sa adopte o hotarare clara si previzibila intr-un complet colegial.

Din aceasta perspectiva, fara a interfera in vreun fel in independenta functionala a Inspectiei Judiciare sau in

activitatea Sectiilor din CSM in materie disciplinara, cred ca, macar pentru inceput, trebuie gandit un mecanism prin care cele doua institutii sa comunice, in unicul scop de a creiona cel putin o practica unitara in materie, pe categorii de abateri disciplinare, astfel incat, la nivelul sistemului, sa existe o predictibilitate a solutiilor adoptate in acest domeniu. Desigur ca nu exclud aici nici intalniri cu judecatori ai SCAF din cadrul ICCJ, pe modelul intalnirilor periodice a presedintilor de sectii din cadrul Curtilor de Apel, intalniri gandite tocmai in scopul adoptarii unei practici unitare la nivel de tara.

3. Solutii imediate pentru degrevarea judecatorilor

3.a Proiectul asistentilor judiciari

Avand in vedere masura recomandata de Consiliul Consultativ al Judecatorilor Europeni la data de 7 noiembrie 2019, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat programul SIPOCA / MySMIS 751 / 129513 "Optimizarea managementului la nivelul sistemului judiciar. Componenta de instante judecatoresti".

In cuprinsul descrierii Proiectului, s-a precizat faptul ca expertii in implementare (asistenti ai judecatorilor) vor fi repartizati pe langa judecatorii desemnati din cadrul instantelor-pilot, urmand a realiza activitati specifice, in functie de necesitatile concrete, potrivit sarcinilor trasate de judecatorii mentionati anterior.

Programul prevede ca asistentul de judecator se va alatura, in cadrul exercitiului-pilot, echipei formate din judecator si grefierul de sedinta, cu scopul de a sprijini activitatea judecatorului, dar si a grefierului, prin preluarea unor sarcini de documentare, sinteza si redactare.

Prin acest proiect, Consiliul Superior al Magistraturii si-a propus dezvoltarea si implementarea unor instrumente-standard de management integrat, axat pe trei componente – respectiv: management organizational, volum optim de activitate si resurse umane, care urmeaza a fi introduse la nivelul instantelor judecatoresti in scopul imbunatatirii practicilor manageriale si asigurarii predictibilitatii in luarea deciziilor.

De asemenea, prin acelasi proiect se urmareste identificarea si dezvoltarea mecanismelor necesare pentru reducerea duratei proceselor, imbunatatirea ratei de solutionare a cauzelor si scaderea duratei de solutionare a cauzelor, astfel incat sa se realizeze o imbunatatire a indicatorilor de eficienta calculati la nivelul instantelor judecatoresti.

Ca beneficiar direct al proiectului, la nivelul curtilor de apel, imi propun continuarea acestuia si implementarea lui si la nivel de tribunale si judecatorii si apreciez ca rolul asistentilor judiciari, pe care eu ii percep a fi foarte bine pregatiti profesional, este unul de un real ajutor in activitatea noastra, asa cum voi argumenta in cele ce urmeaza.

In esenta, activitatile asistentilor judecatorului pot fi clasificate in activitati de:

- redactare: proiecte de hotarari incluzand si sinteza considerentelor, proiecte de minuta, proiecte de rezolutii privind procedura prealabila primului termen de judecata si fisa privind dosarul cauzei la instantele inferioare din perspectiva verificarii modalitatii in care a fost stabilita taxa de timbru;

- verificarea dosarelor aflate pe lista sedintei de judecata (ex. competenta, procedura de citare, termenul privind inregistrarea caii de atac etc.);

- documentare: cu referire la chestiunile care prezinta interes in cauzele indicate de judecatorul coordonator raportat la probleme de practica neunitara sau practica judiciara si doctrina avand ca obiect variate probleme de drept substantial sau procedural sau care vizeaza anumite subiecte specifice cauzelor aflate pe rolul completului de judecata, aspecte ce tin de interpretarea legii etc.;

- cercetare: identificarea orientarii jurisprudentiale si doctrinare, majoritare sau minoritare;

- intocmirea rapoartelor de practica neunitara;

- participare la sedintele de judecata ale completului din care face parte judecatorul-coordonator;

- in cazul judecatorilor coordonatori cu functie de conducere (presedinte de sectie), asistentul este adesea responsabil pentru diferite sarcini administrative, cum ar fi: gestionarea mapelor privind deciziile de practica in casare, raspunsuri la puncte de vedere cerute de C.E.D.O. sau alte institutii ale statului, actualizarea legislatiei si a publicatiilor de specialitate in domeniu, respectiv orice alte proiecte administrative necesare pentru sprijinul atributiilor specifice judecatorului cu rol de conducere.

Astfel, nu numai datorita nivelului ridicat de cunoastere, ci si datorita contactelor valoroase si relatiilor personale dezvoltate in timpul exercitarii atributiilor de asistent, se poate crea o baza de selectie specializata pentru viitori magistrati.

In plus, prin prisma faptului ca asistentii au sarcina de a documenta / cerceta o gama variata de chestiuni juridice, sunt capabili sa aduca o contributie practica la procesul de luare a deciziilor judiciare.

In principal, este de subliniat ca asistentii judiciari pot reprezenta un instrument important de degrevare a judecatorilor de sarcinile non-juridice, pentru a urgenta activitatea in instante si a reduce intarzierile si, de asemenea, pentru a-i ajuta sa pregateasca hotarari de o calitate superioara si cu celeritate.

Astfel, trebuie subliniat ca in acest fel de proiect judecatorii nu mai sunt priviti singular ca simpli gestionari ai cauzelor, iar daca asistentii lucreaza cu ei, acestia vor avea rol de coordonatori, rol care implica adresarea unor aprecieri constructive, sprijinirea dezvoltarii asistentilor, construirea unei relatii de incredere reciproca si planificarea sarcinilor care pot fi delegate.

Fiind vorba insa inca de un proiect-pilot, apreciez ca puterea judecatoreasca va trebui sa fie responsabila pe viitor de selectia asistentilor judiciari printr-o procedura transparenta, bazata pe criterii obiective si meritocratice, neexcluzand aici defel rolul Consiliului Superior al Magistraturii.

Ca o concluzie, prin implementarea acestui proiect si implicit permanentizarea functiei de asistent al judecatorului, se ating trei puncte extrem de relevante in activitatea instantelor judecatoresti:

- i) Celeritate in solutionarea cauzelor, respectiv redactarea hotararilor judecatoresti in termen optim;
- ii) Cresterea calitatii actului de justitie, judecatorii fiind astfel degrevati de motivarea unor cauze cu un grad mai redus de complexitate, corelativ cu posibilitatea de a acorda prioritate si timp suplimentar de redactare cauzelor cu un grad ridicat sau deosebit de complexitate;
- iii) Sporirea eficientei activitatii instantelor judecatoresti per ansamblu.

3.b Rolul grefierilor

In activitatea de judecata, principalii nostri parteneri si cei mai directi sunt grefierii. Niciun proiect viabil al eficientizarii activitatii noastre nu poate incepe fara recunoasterea rolului personalului auxiliar, fara recunoasterea meritelor lor si fara sustinerea noastra fata de acestia.

De-a lungul carierei mele, am avut sansa de a lucra cu grefieri profesionisti si dedicati muncii lor, care au preluat in timp unele atributii de-ale noastre, insa acest lucru nu poate fi realizat fara sustinerea noastra.

Dincolo de rolul asistentilor judiciari, la care am facut anterior referire, rolul grefierului de sedinta este unul determinant si, cu cat mai mult vom aprecia calitatea muncii lor si ii vom incuraja, cu atat mai eficient va fi actul de judecata pe care il infaptuim impreuna.

Cunoastem cu totii ca, in ultimii ani, instantele de judecata au fost, in majoritate, subfinantate, deficitul de resurse umane fiind unul semnificativ.

Identificarea unui volum optim de activitate nu poate fi gandita in afara cunoasterii necesarului de judecatori si personal auxiliar, astfel incat sa fie inlaturate inechitatile pentru cei care in continuare sunt nevoiti sa foloseasca resurse personale pentru a face fata unui volum de munca tot mai mare si tot mai extenuant.

In aceste conditii, pentru a putea fi vorba de standarde profesionale adecvate, raportul judecator-complet / personal auxiliar ar trebui sa fie minim de 1:2 in orice instanta, pentru a asigura conditii minime de natura sa permita cresterea calitatii actului de justitie.

In prezent, in multe instante, unde un grefier este alocat unui numar de 2-3 judecatori, acestia din urma sunt nevoiti sa desfasoare activitati ce exced competentelor lor specifice sau sa tehnoedacteze hotarari judecatoresti de o complexitate redusa, care pot fi tehnoedactate de catre grefieri.

In tot acest context, este necesar ca Ministerul Justitiei si Consiliul Superior al Magistraturii sa incerce sa rezolve cat mai urgent problematica deficitului de personal auxiliar in instante, astfel incat sa se ajunga la o degrevare reala a judecatorilor de aceste activitati, care pot fi in mod real preluate de catre asistentii judiciari sau de catre grefieri.

4. Intarirea mecanismului de consultare a judecatorilor de catre Consiliul Superior al Magistraturii in ceea ce priveste avizarea actelor normative

Acest for, Consiliul Superior al Magistraturii, are dreptul de avizare a initiativelor legislative si cred ca acest rol trebuie sa fie in viitor mult mai vizibil, astfel incat, prin mecanismele pe care le are la indemana, sa confere judecatorilor certitudini si sa ii convinga ca au un cuvânt hotarator de spus in ceea ce priveste proiectele de legi care sunt supuse avizarii prealabile a CSM.

Suntem cu totii constienti de faptul ca legile care ajung pe masa Executivului sau Legislativului ne pot influenta nu doar cariera profesionala, ci si modul in care vom fi chemati sa aplicam legea in litigiile deduse judecatii noastre.

Tocmai de aceea, implicarea noastra nu trebuie sa fie una formala, ci una de substanta, sens in care apreciez ca viitorul Consiliu trebuie sa actioneze pe doua paliere.

Primul palier, utilizat pana in prezent, este si a fost cel la nivel institutional.

In mod formal, proiectele de lege supuse avizarii sunt transmise catre adunarile generale, urmand ca acestea sa fie convocate pentru exprimarea propunerilor, apoi centralizarea lor si apoi retransmiterea acestora Consiliului Superior al Magistraturii, unde urmeaza un alt filtru facut prin directiile de specialitate si in final prezentarea unei forme finale Plenului, unde nu avem certitudinea ca ele au fost receptionate in forma propusa de noi.

In mod informal, aceasta procedura ar putea fi mult simplificata, prin realizarea unei platforme on-line care sa asigure in timp real consultarea judecatorilor de la toate gradele de jurisdicție, prin crearea unui soft accesibil acestora pe baza de user si parola, cu mentionarea unui motor de cautare in functie de domeniul vizat.

In aceasta modalitate, vom putea receptiona, in timp real, propunerile dumneavoastra, urmand ca o statistica pe domeniile vizate sa fie facuta de catre departamentele specializate, in mod cert intr-un timp mult mai scurt decat cel alocat consultarii formale, care in mod clar nu va avea nici aceeasi previzibilizata, si nici aceeasi acuratete ca a propunerilor receptionate direct.

5. Proiectele legilor justitiei. Intarirea rolului puterii judecatoresti

In ultimii anii, legile justitiei au facut obiectul unor dezbateri intense, atat in interiorul sistemului, cat si in societatea civila, indiferent de „culoarea” celor de la guvernare sau a ministrilor justitiei care s-au perindat in acest post de-a lungul timpului.

Aceste dezbateri sunt departe de a se fi incheiat, astfel incat, pe viitor, va fi esentiala implicarea noului Consiliu in punerea in dezbatere, avizarea si adoptarea lor, intr-o maniera care sa fie de natura a intari rolul si statutul magistratilor, care trebuie sa fie protejati de orice presiune exterioara sau interioara.

Legile justitiei au fost si vor fi axate pe doua largi paliere (si anume: organizarea judiciara si statutul judecatorilor si procurorilor), insa pe viitor consider ca ar fi necesara o reasezare, regandire a acestora, tocmai in vederea separarii carierelor, astfel incat personal voi milita pentru un proiect distinct al acestor legi: unul in ceea ce priveste puterea judecatoreasca, iar altul al Ministerului Public.

Avand insa in vedere si dispozitiile constitutionale, se impune insa – pana la o eventuala revizuire a acestora – adoptarea unei legi comune a Consiliului Superior al Magistraturii, format din judecatori si procurori.

6. Relatia cu presa

Viitorul Consiliu Superior al Magistraturii va fi chemat sa restabileasca imaginea si credibilitatea acestui for, destul de serios zdruncinate in ultima perioada, din cauza nesfarsitelor lupte interne intre membrii sai, a divergentelor radicale de opinii, materializate uneori in luari de pozitie, sa le spunem, cel putin neinspirate sau nefericite.

Viitorul Consiliu Superior al Magistraturii trebuie sa aiba in componenta personalitati puternice, dar flexibile, oameni care sa aiba disponibilitatea de a asculta si alte puncte de vedere, sa aiba taria sa recunoasca daca s-au inselat, sa nu se lase dominati de orgolii personale, astfel incat mesajul transmis in exterior sa fie unul de coeziune si unitate.

Pentru indeplinirea acestui deziderat, o atentie sporita trebuie acordata relatiei cu presa.

Viitorul Consiliu va trebui sa dea dovada de transparenta si sa creeze raporturi deschise si armonioase cu

jurnalistii, sa evite opacitatea si secretomania, cu respectarea, desigur, a confidentialitatii lucrarilor care au acest caracter.

O comunicare onesta si in timp real va fi de natura sa imbunatateasca si imaginea Consiliului Superior al Magistraturii in randul societatii civile, astfel incat sa fim in mod efectiv perceputi ca o autoritate respectabila in ochii justitiabililor, ai presei si ai oamenilor in general.

In loc de postfata...

Sunt pe deplin constienta ca prin prezentul proiect, nu am reusit sa ating nici pe departe toate problemele si framantarile cu care ne confruntam. Daca am omis ceva cu adevarat important, sunt oricand dispusa sa raspund si altor intrebari sau provocari, iar, in cazul in care voi fi aleasa, sunt dispusa sa ascult orice doleana si sa incerc sa gasesc solutii.

Cum probabil stiti de cand mi-am asumat aceasta candidatura, teoretic as avea mai putin de 6 luni pana la implinirea varstei de pensionare.

Ceva din interiorul meu mi-a spus insa ca nu este momentul sa abandonez, ca mai am multe de spus si de facut, iar daca dumneavoastra ma creditati cu incredere, nu o sa va spun ca voi face tot ceea ce voi putea; o sa va spun ca o sa fac si putin mai mult...

Cand veti vota, sa fiti cu gandul la candidatul care va poate cel mai bine reprezenta si care are sanse reale sa ajunga acolo, sa nu ajunga degeaba sau exclusiv pentru satisfacerea propriilor interese.

Mulumesc pentru timpul acordat".